

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezte: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Angol hivatalos válasz Hitler beszédére

A háborúért egyedül Németország felelős

Hitler javaslatait az angol kormány
meg fogja vizsgálni
Szerdán válaszol Chamberlain
az alsóházban

(London. Reuter). Hitler
kancellár beszédével kapcsola-
latban Londonban az alábbi
kormánynyilatkozatot tették
közzé:

Azok a tények, amelyeket
Hitler kancellár Lengyelország
teljes feldarabolására ürügyül
felhozott, nem fedik a való-
ságot. Hitler kancellár tényke-
dése és a multban elmondott
beszédeinek tartalma között
végzetes ellentmondás áll fenn
Lengyelországot illetően a
Mein Kampf című munkájá-
ban egészen más elveket fektet-
ett le, mint amilyeneket később
megvalósított hadereje ál-
talt. Hitler azt hangoztatta
beszédeiben, hogy Lengyelor-
szág sajnálatos félreértés ál-
dozatává vált s ezért a „félre-
értésért” Angliát, illetve az
angol kormányt teszi felelőssé.
Ezzel szemben a valóság az,
hogy éppen az angol kormány
volt az, amely hitelt adva a
német kormány ígéreteinek,
az utolsó pillanatig is arra
igyekezett, hogy közvetítő for-
májában a konfliktus kitörését
megakadályozza. Teljes elis-
merés illeti meg az angol kor-
mányt azért az óriási mun-
káért, amelyet a veszély elhár-
ítása érdekében tett s ha a
konfliktus mégis kitört, annak
oka nem Anglia volt, hanem
a nemzeti szocialista rend-
szer imperialista törekvése.
Az angol kormány a maga
részéről elutasítja azt a han-
got is, amellyel a német vezér-
kancellár súlyosan becsmérle-
te a lengyel magasrangú tisz-
teket.

Ami a német vezérkancellár
beszédének a második részét
illeti, az a békejavaslat. E
békejavaslat kapcsán Hitler
kancellár egyetlen konkrétum-
ról feledezett meg, azaz
nem tett javaslatot abban az
irányban, hogy előzetesen a
német birodalmi kormány mi-
lyen formában tehetné jóvá

azokat az erőszakosságokat,
amelyeket évek során a ki-
seb nemzetek ellen elköve-
tett. Az angol és francia kor-
mány már a beszéd elhangzá-
sa előtt is hangsúlyozta, hogy

Német vélemény Hitler beszédéről

„A reakció harca a forradalmi
fejlődés ellen”

(Berlin. DNB). A német
sajtó nagy részletességgel fog-
lalkozik Hitler kancellár beszé-
dével. A német sajtó kiemeli,
hogy a német politikai körök
véleménye szerint Hitler be-
széde a legerősebb békeóhaj
kifejezése volt s az egész vi-
lág közvéleményéhez szólt.
Nem a gyengeség szólalt meg
ebben a beszédben, hanem a
békevágy. Ez a beszéd nem
zárt be, sőt kitárta az ajtókat
a béke előtt.

(Berlin. DNB). Megerle, a
Berliner Börsenzeitung diplo-
máciai szerkesztője megjegyzi
a következőket:

— A helyzet most azonos,
ami 1792-ben volt. Akkor a
reakciós világ állott szemben
a forradalmi eszmékkel. A
reakció elpusztult a forrada-
lommal szembeni harcban. Jel-
lenző, hogy Anglia akkor is
a reakciósok táborában ál-
lott. A reakciósok félnek a for-
radalom elsőprő erejétől, Né-
metországnak azonban van
érzéke a forradalmi fejlődés
iránt. Ha Franciaország és
Anglia életre-halálra akarják
tovább folytatni a megkezdett
háborút, akkor eme államok-
ban a háboru után a szociális
és politikai berendezkedés
más lesz. Minden nép tudatá-
ban van annak, hogy a világ-
történelemnek új korszaka
nyílik meg ezzel.

a Hitler-féle javaslatokat gon-
dos vizsgálat tárgyává teszi.
Az angol kormány karöltve a
dominiumok kormányával, ezt
az álláspontot nem változtat-
ja meg. Az angol kormány
azonban már most leszögezi a
következőket: 1. Nem fogad
el semmi olyan javaslatot,
amely nem szabadítja meg
Európa népét a sorozatos erő-
szakos cselekedetektől. 2. Az
angol kormány nem elégszik
meg az oly sokszor hangozta-
tott biztosítékokkal s e téren
Németországtól sokkal többet
kell követelnünk, ismervén e
biztosítékok és ígéretek igazi
értékét.

A Reuter hozzáfűzi, hogy
Hitler javaslatait csak szerdán
vitatja meg az alsóház.

(Washington. DNB). Was-
hingtonban igen jól vették Hit-
ler beszédét. A külügyminisz-
térium valamennyi tisztviselő-
je meghallgatta a beszédet,
ezenkívül — a kora reggeli
óra dacára — nagyon sok
senátor és képviselő s a pol-
gárok milliói. Washingtonban
azt hangoztatják, hogy régóta
nem mondott Hitler ennyire
békülékeny és engesztelő
beszédet.

Francia vélemény

(Páris. Havas). A francia
lapok hangoztatják, hogy
Hitler beszéde megfelelt a tá-
jékozott politikai körök vára-
kozásának.

(Belgrád. Avala). Jugoszláv
politikai körökben igen ked-
vező benyomást tett Hitler
kancellár beszéde. Hitlernek
az a kijelentése, hogy vesse-
nek véget az értelmetlen har-
coknak, békevágyról tesz tanu-
ságot.

(Szófia. DNB). Bolgár poli-
tikai körökre mély benyomást

tett a beszéd. A szófiai lapok
utálnak arra, hogy most a
nyugati hatalmaknak kell vá-
laszolniok. Hitler egyébként
hitet is tett a béke mellett.

(Washington. United Press).
Csütörtökön vette kezdetét az
amerikai képviselőházban a
semlegességi törvényjavaslat
részletes vitája. Tobe ellenezte
a semlegességi törvény meg-
változtatását, Nye szenátor
csupán a „fizess és szállítsd”
elvet tette magáévá, Barbour
megszavazta a maga részéről
a Roosevelt-féle javaslatot

Megegyezés jött létre a kormány és az ukrán kisebbség között

(Bucuresti. Rádiójelentés).
Argetoianu miniszterelnök Sil-
viu Dragomir kisebbségi mi-
nister jelenlétében fogadta a
romániai ukrán kisebbség négy
vezetőjét, akikkel megegye-
zést írtak alá az ukrán ki-
sebbségnek a Nemzeti Ujjá-
születés Frontjába való beil-
eszkedéséről. A megegyezés
első pontja kimondja, hogy
az ukrán kisebbség testületi-
leg belép a N. U. F.-ba. A ve-
gyes lakossága ukránlakta köz-
ségekben külön ukrán szekció-
kat állítanak fel. A N. U. F.
felső tanácsába négy ukrán ta-
got neveznek ki. A Front
titkárságainál ukrán tisztvise-
lők is fognak dolgozni. A
második pont szerint az összes
ukrán szakmai szervezetek
képviselőit kapnak a jelen-
legi vagy később hozandó
törvények alapján létesülő fó-
rumokban. A harmadik pont
szerint az ukrán kisebbség
gazdasági, kulturális és társa-
dalmi érdekei védelmére kü-
lön alakulatot létesíthet.

A megegyezés alapján az
ukrán kisebbség három veze-
tője, Galozievski, Alizierivici
és Gaberev beadványa alap-
ján a belügyminisztérium en-
gedélyt adott az ukrán nép-
közösség felállítására.

Gafencu külügyminiszter
pénteken fogadta a pápa
nunciust, a görög, magyar
bolgár és svájci követet.

Finnország nem akar megbizot- tat küldeni Moszkvába ?

(Moszkva. Tass). A finn kor-
mány elutasító választ adott a
szovjet-kormányra arra a
kérésére, hogy a finn kor-

mány küldjön egy politikai
személyiséget Moszkvába, a
kérdések megvitatása végett.

HITLER BESZÉDE

Mit mondott a német kancellár Romániáról és Magyarországról

Németország békejavaslatjai

Hitler beszédének bevezető részében a lengyelországi hadjáratot ismertette, a német—lengyel probléma fejlődését, a háború kitörésének körülményeit, a német győzelmet.

A német hősi halottak száma Hitler szerint 10 ezer 572

— Halottaink száma néhány nappal ezelőtt pontosan megállapítást nyert és ez a szám azóta sem változott lényegesen. Legpontosabban összeállított adatok szerint hősi halottaink száma 10 ezer 572, a sebesültek száma valamivel több 30 ezernél. Az eltűntek száma pedig 3400. Ezzel szemben eltekintve attól, hogy az egész lengyel hadsereget megsemmisítettük, Hela átadásával a lengyel hadjárat véget ért. Ebben a hadjáratban összesen 650 ezer foglyot ejtettünk.

Németország és a szomszédai viszonyáról szólva egyenként felsorolta a szomszédállamokhoz való barátságos viszonyát. Ezek között kijelentette, hogy

Magyarországhoz hagyományos barátság fűzi Németországot és a német—magyar határt véglegesnek ismerte el.

Miután Románia nem szomszédos Németországgal, országunkat nem említette külön Hitler. Beszéde során azonban egy ízben mégis érintette Romániát, mikor kijelentette, hogy a Németország és a Szovjet között megkötött meg egyezés fordulatot jelentett a német külpolitikában és a megegyezés révén kitűnt, hogy

azok a hírek, hogy Németországnak az Uralban, Ukrajnában, vagy Romániában támadó tervei lettek volna — a fantázia birodalmába tartoztak.

Mit tartalmaz Hitler „béketerve”

A vezérkancellár ismertette a béketervét amely lényegében a következőket tartalmazza:

1. A határoknak olyan formában való megoldása, hogy e téren az etnikai, népi sajátosságok érvényesüljenek.
2. A kisebbségi kérdések békés úton való rendezése.
3. A zsidó kérdés megoldása
4. A gazdasági élet új alapos megszervezése.
5. Az európai biztonság helyreállítása.
6. Egy olyan Lengyelország megteremtése amely Németország és Oroszország között a nemzeti kisebbségek teljes

kiküszöböléseként jönné létre. Véleményem szerint ebben az esetben a problémákat meg-

Hitler javaslatai

a fegyverkezés korlátozásáról, a repülő- és tengeralattjáró háború beszüntetéséről

Egyszóval Európa népeinek vissza kell kapniuk a biztonság érzetét. Az európai status quo végleges megállapítása után

megkezdődhet a leszerelés.

Én már évekkel ezelőtt tettem a leszerelésre vonatkozólag a birodalmi gyűlés előtt javaslatokat, de javaslatomat elutasították. Nemcsak a fegyverkezés elviselhető mértékre való korlátozását kellene megvitatni, de

a korszerű fegyverek használatának kérdését is.

Ha a franciák ágyuzzák Saarbrückent

— A nyugati háború — fejezte be beszédét Hitler — mindennap újabb és újabb áldozatot fog kívánni. Az áldozat kölcsönös lesz. Mert ha a franciák egy napon ágyuzzák Saarbrückent, másnap a németek Mülhauset fogják elpusztítani. Ha a franciák Karlsruhe-t támadnak, a németek Strassbourgot fogják ágyuzni. Azután következnek a messzehordó ágyúk és a repülőgépek pusztításai. Ez a háború borzalmas lesz. És nemcsak a szárazföldekre, hanem a tengerre is kiterjed.

— És — teszi hozzá emelt hangon Hitler, Angliára célozva — ebben a háborúban nincsenek már szigetek, amelyek védtelenek maradhatnak. Az európai nemzetvagyonok pozíciójává törhetnek, milliókat ölhetnek meg a fegyverek, de Franciaországnak és Németországnak ezen a vérözönön túl is közös határa marad, legfeljebb akkor a határ már romok között fog elhúzódni. És most Churchillnek ízenem, hozzá ez az utolsó szavam: Németországot sem fegyver,

tudnák oldani, hogy huzamosabb időre, 50—100 évre biztosítani lehet Európa békéjét, de csak úgy, ha

egyszersmindenkorra rendet teremtenének.

Majd bejelentette a német kancellár, hogy a német nép

a versaillesi békeszerződést teljesen érvénytelennek és megsemmisítettnek tekinti.

A Reichstag tomboló lelkesedése mellett jelentette be, hogy Németország visszaköveteli ama gyarmatait, amiket a versaillesi békeszerződés elvett a német birodalomtól.

Rendet kell teremteni a nemzetközi kereskedelemben, lehetővé kell tenni, hogy Németország ebbe a külkereskedelembé belekapcsolódhassék.

Meg kell akadályozni azt, hogy az ellenség bármikor benyomulhasson egy országba és ezáltal állandó bizonytalanság érzetét kelthesse. Ezért

meg kellene tiltani a légi erők, gázak használatát, a tengeralattjáró-harcot és a dugáru-rendszert,

mert ez asszonyok és gyermekek elleni harcot jelent és különösen a sűrű népességű országokban olyanok ellen viselt háborút, akik nem harcolnak.

azzal zárta be a birodalmi gyűlés ülését, hogy a német egységesen sorakozik fel Hitler mögött és vakon teljesíti parancsait.

A Szovjet és a háború

(Párizs Havas). Az „Ouvre” közlése szerint Stalin és Molotov állítólag kijelentették, Ribbentropp előtt hogy a Szovjet csak akkor lép be a háborúba, ha Anglia és Franciaország visszakövetelik az általa elfoglalt lengyel területeket.

Kölcsönös segélynyújtási egyezmény Lettország és a Szovjet között

Moszkva. (Tass.) Négy napig tartó tanácskozás után tegnap Moszkvában aláírták a szovjet—lett kölcsönös segélynyújtási egyezményt. A tanácskozáson Molotov, Sztalin, Potemkin és a Szovjet lettországi követe, illetve Munters lett külügyminiszter és a moszkvai lett követ vett részt.

A kölcsönös segélynyújtási egyezmény hat pontból áll: A szerződés szerint két részről minden, — tehát katonai jellegű támogatást is megadnak egymásnak. Segítséget nyújtanak egymásnak ha bármelyiket a két állam közül támadás, vagy fenyegetés érné.

A szovjet a lett hadsereget fegyverrel és hadianyaggal segíti. Lettország Libau és Lindsau kikötőket szovjet támaszpontok építése céljából átengedi. A Szovjet itt légi és tengerészeti támaszpontokat épít.

A rigai tengeri öböl védelme céljából pedig tüzérségi támaszpontokat létesítenek.

A Windau-Moszkva közötti forgalom élénkítésére felépítik a vasútvonalat.

A Szovjetnek joga van a támaszpontok megerősítése céljából ezeken a helyeken helyőrséget elhelyezni.

A szerződő felek nem kötnek a másik fél ellen irányuló szerződést.

A szerződés hat napon belül Rigában történő aláírás után életbelép és azt 10 évre kötötték.

A szerződő felek ezután közös magyarázatot adtak ki, amely szerint az egyezmény végrehajtásának az alapját a kölcsönös bizalomban látják. A két állam kölcsönösen tiszteltben tartja egymás felségjogát és nem avatkozik bele a másik belső ügyeibe. Tiszteletben tartják egymás társadalmi állami és gazdasági rendszerét.

(Róma. Stefani). A „Popolo di Roma” talini munkatársa arról ír, hogy Dago és Oaser szigetek a Szovjet tulajdonába mentek át. Az eszt—országi egyezmény a gyakorlatban azt a módosítást szenvedte, hogy a Szovjet a fenti szigetekért nem fizet ellenértéket, s nem vette bérbe, hanem a két sziget a Szovjet tulajdonába ment át.

— Felakasztotta magát egy Őssi-telepi asszony. Tegnap délután 6 órakor az Őssi-telep 32-ik ucca, 18. szám alatti lakásának padlásán, ruhaszáritó kötélre felakasztotta magát özv. Rutkai Rezsóné. A 67 esztendőss asszonynak súlyos családi bajai voltak és emiatti elkeseredésében szánta el magát a végzetes lépésre. Rutkai Rezsóné megrázó bucsu-levelet hagyott hátra.

— Október 15-ig fizethető be a katonai adó. A pénzügyigazgatóság katonai ügyosztálya az érdekeltek tudomására hozza, hogy a pénzügyminisztérium rendelkezése értelmében a katonai taxa kivételre vonatkozó vallomások benyújtásának a határidejét 1939. október 15-ig meghosszabbították. A pénzügyigazgatóság felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy vallomásukat eddig az időpontig feltétlenül adják be, mert ellenkező esetben ellenük a törvény szigorával járnak el.

Üszli időnyre

szövet maradványok

egész öltöny, kabát és kosztüm méretben is, valamint vászonnemű abrosz, törülköző, damaszt maradványok nagyon olcsó árban érkeztek.

Steiner maradványokhoz

Calea Victoriei 3, udvarban balra

Rádió műsor

Vasárnap

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Istentisztelet közvetítése. Majd: egyházi felolvasás és egyházi énekek közvetítése hanglemezeken. 18 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 18.40 Katonazenekar hangversenyének adása. 19.15 Gramofonlemez 20.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21.15 Gramofonlemez adása. 22 Hírek. 22.25 Táncczene. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemez.

BUDAPEST I. 9 Lemezek. 9.45 Hírek. 10 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Balogh Bálint mondja. 11 Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd. A szentbeszédet Beresztóczy Miklós dr mondja. 12.12 Evangélikus istentisztelet. Prédikál Raffay Sándor. 13.20 Időjelzés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45 Hírek. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Kamarakórus. 17.10 Kétszongorás jazz. 17.30 Szép Szepesség. Előadás. 18.15 Zongoraszámok. 18.40 Közvetítés a kalocsai érseki erdőből. 19.10 Régi nóták, híres nóták. 20.15 Hírek. 20.25 Szalonötös. 21 Sporteredmények. 21.10 A római tanítvány. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Melles Zenekar. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

A külföldi újságíróknak megmutatták a szétrombolt Varsót

Hitler a repülőtéren kijelentette, hogy a nyugati politikusoknak szeretné megmutatni Varsót

(Varsó. DNB). A német véderő parancsnoksága tegnap alkalmat adott a külföldi újságíróknak, hogy megtekintésig Varsót. A német hadvezetőség az utcán ázott lövészárkok, torlaszok és tankcsapdák nyomaival azt akarta bizonyítani, hogy Varsót erődítetté alakították át a lengyelek. A Szent Kereszt templom sértetlen maradt. A németek a megadást követő napon 100 ezer adag élelmiszert osztottak szét. Ma 50 ezer személyt élelmeznek.

A külföldi újságírók ezután végignézték a varsói parádét, majd a repülőtéren Hitler beszélt el a külföldi újságírókkal.

A „Popolo di Roma” szerint Hitler nagyon megrendítette Varsó elrettentő képe és így szólt az újságírókhoz:

„Látják, hová vezetett az, hogy egy várost harctérre alakították át. Remélem, Nyugaton nem akarják ugyanezt megtenni. Kár, hogy a nyugat-európai politikusok közül senki sem láthatja Varsót.”

Francia hadijelentés

(Páris. Havas). A francia nagyvezérkar tegnapi, szokás szerinti rövid hadijelentése a következő:

Az éjszaka nyugodtan telt el, csak Saarbrückentől nyugatra volt némi járőrtevékenység.

Francia vélemény Olaszország álláspontjáról

(Páris. Havas). A francia lapok élénken kommentálják azt a félhivatalos olasz nyilatkozatot, amely szerint az olasz kormány semmiféle bé-

kekezdeményezést nem vállal. A francia lapok véleménye szerint ez nem jelenti azt, hogy Mussolini érdektelenséget vagy közönyt nyilvánít a háború és béke kérdésében, csak annyit, hogy ő maga választja meg az időpontot és a módozatot békekötésének megkezdésére. A Le Temps emellett kihangsúlyozza azt a körülményt is, hogy Olaszország egyelőre kitart szeptember elseji semlegességi nyilatkozata mellett.

A római nagykövet átadta Hitler beszédének szövegét Mussolininek

(Róma. Stefani.) Mackensen római német nagykövet pénteken délután Ciano gróf jelenlétében átadta Mussolininek Hitler Reichstag előtt elmondott külpolitikai expozéjának szövegét.

Suvalki környékét a szovjet csapatok kiűritik és átadják a németeknek

(Berlin. DNB). A német véderő tegnap kiadott hadijelentése szerint Deblintól keletre, Koch közelében a lengyel hadsereg utolsó maradványa — 8000 főnyi katona — Valevel tábornokkal az élén, letette a fegyvert. A német csapatok folytatják az előnyomulást a Visztulától keletre, az új határvonal felé. Nyugaton gyenge tűzérési harc volt. A német hadvezetőség másik jelentése szerint az új német—orosz határegyezmény

értelmében a szovjetcsapatok kiűritik és átengedik a németeknek Suvalki környékét. Az erre vonatkozó megállapodás Merine keletporoszországi határközség várméltóságánál jött létre a német és szovjet hadsereg megbízottjai között. A német csapatok négy ponton lépik át az eddigi demarkációs vonalat. Elfoglalták Vicsanyi, Filipov és Raes községeket. Suvalki megszállását mára várják.

Belgium hadihajókat épít

(Brüsszel. — Havas.) A belga kormány, tekintettel arra a veszélyre, amelyet a tenger-alattjáró harc a semleges államok számára is jelent, elhatározta kereskedelmi flottájának növelését, valamint néhány hadihajó építését is a kereskedelmi járatok biztosítására. A belga kormány a hajók megépítési költségeinek előteremtése céljából már tárgyalásokat is kezdett bizonyos pénzosporttal.

A Belgiumban élő lengyeleket felszólítják, hogy lépjenek be a lengyel légióba

(Brüsszel. — Havas.) A Belgiumban élő lengyelek felszólítást kaptak, hogy utazzanak Franciaországba, ahol jelentkezniük kell a lengyel légióba. A lengyel menekültek eddig a belga szénbányákban dolgoztak. Erre való tekintettel a belga kormány úgy rendelkezett, hogy a távozó lengyel szénbányászok helyébe a bevont belga bányászokat rendeli, akik bizonytalan időre szabadságot kapnak.

Kántorválasztás bonyodalmakkal

A táblai elnök kioktatta a csendőrmestert, aki boxerrel „csinált rendet”

A máramarosmegyei Szurdok községben a kántorválasztásnak súlyos következményei voltak. A Dragomirfalva-i esperes ki is szállt a paphoz, hogy vizsgálatot folytatson le. A község lakossága erről tudomást szerzett és a féi falu — mintegy 200 ember kivonult a papi lak elé. A kivonult tömeg — jórészt leitatott emberek — támadóan lépett fel és követelte az esperestől a pap eltávolítását. Már izzó volt a hangulat, mikor a csendőrszervező — Misa Stefan őrmester — két csendőr kíséretében kivonult a helyszínre. A csendőrmester rendet igyekezett teremteni és közben meglökött néhány embert. Köztük a kántor 49 éves édesanyját, Varsta Angelinát. A csendőrmester ellen ekkor hivatalos hatalommal való visszaélés címén eljárás indult, mivel — a feljelentés szerint — egy boxerrel megütközött

és megrugta a kántor édesanyját. A máramarosmegyei törvényszék hivatalos hatalommal való visszaélés címén 1000 lei pénzbüntetésre ítélte a csendőrmestert, aki fellebbezett az ítélet ellen. A tábla előtt azt állította, hogy szorongott helyzetben volt, cselekedni kellett és rendcsinálás közben lökte meg az embereket. Komoly sérülés azonban nem történt. A tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Az ítélethirdetés után Popescu elnök rövid beszédet intézett a csendőrmesterhez, amelyben figyelmeztette, hogy az ő kötelessége a rend fenntartása és nem az erőszakoskodás. Sohasem szabad elfelejteni — mondotta a táblai elnök — hogy a hatóságok vannak a közönségért és nem a közönség a hatóságokért.

Közmunkások között a Carmen Sylva parkban

Lassan,

de vigan megy a városi munka

Munkánélküli iparosok, akik 5 napra ingyenes kubikusoknak csaptak fel

A közmunkára behívott polgároknak csak tizedrésze jelent meg a közmunkán. A munkára jelentkezettek részben a Carmen Sylva parkban ásott légvédelmi sánc, részben a szőlőhegyi utjavítási munkálatoknál használják fel. (Városi sajtóiroda jelentése.)

Csütörtök délután.

Még csak szemetel az eső. A parkban most pompáznak teljes őszi díszben a virágok. A padokat már behordták, csak a földbeágyazott támlánélküli lócák kínálnak ülőhelyet. A park azonban néptelen, — csendes.

A park mögött azonban hangok hallatszanak.

— Fűrészd el azt a deszkát.

— Add ide az ást.

A park mögött a közmunkások ássák a légvédelmi sáncot.

A gázvédelmi lövészárók már csaknem teljesen kész van. A sánc körül van deszkászva. Kétoldalt lépcsőlejárattal vezet az óvóhelyre. A munkát még rendes kubikusok kezdték meg és az önként jelentkező közmunkások csak folytatják.

Tulzás lenne azt állítani, hogy a munka valami tulságos nagy serénységgel folya. A németországi, vagy szlovákiai koncentrációs táborokban bizonyára másként megy a „közmunka”. Mert itt a munkafelügyelő így beszél:

— Mórckám, hozd ide azt a deszkát.

Móric mindenki kedvence. Civilben kalaposinas és utcai muzsik.

Itt nincs felekezeti különbség.

Társadalmi különbség is alig. Harmincketten dolgoznak itt. Csaknem mindannyian iparossegédek. De vannak olyanok is, akik önálló műhelyre rendelkeznek, de nem voltak képesek a 250 leit kifizetni.

Egy aradi uti borbélymester szorgalmasan ássa a talajt.

— Ki maradt a műhelyben?

— A feleségem és a segéd. Legalább nem kell túrnóm a vendégek szekaturáját. Ha hét hétig távol tudtam lenni, ki-bírom ezt az öt napot is.

Mellette egy önálló vízvezeték-szerelő mester úti be a szegeket a deszkába. Két éve bezárta műhelyét, de iparjogositvány még van.

A többiek: cipészek, asztalosok, felsőrészkészítők, szabók. Az egyik három éve van munka nélkül, a másik öt év óta. A legöregebb közülük a legtréfásabb. 11 évig dolgozott Párisban.

— Milyen jó ott — mondja. — Nem kell sáncot ásni. Ott vannak a metrók.

— Különben — teszi hozzá, — a szerelmes párok fognak ennek a buvóhelynek örülni.

Általában igen kedélyes a hangulat. Csak azt szeretnék, ha már nem fizet a város — legalább ebédet adna.

Vagy egy félliter bort fejjenként.

Áldják Tóth mérnököt, aki tegnap néhány cigarettát osztott ki közöttük.

A munkaidő reggel félnyolctól délután 5-ig van. Egyórás ebéddel. Sokan haza sem mennek, hanem a hazulról hozott szalonnát eszik meg — és elmennek vizet inni az álmáshoz. A parkbeli kut csapja ugyanis elromlott.

— Olyan jól belejövünk — mondja egy cserepező — hogy féláron el fogjuk vállalni mások helyett a közmunkát.

Olyan is van, aki más helyett vállalta. Egy kisfiú. Nincs még 18 éves — tehát közmunkára nem volt kötelezve. Apja helyett jelentkezett, aki beteg.

Ő most az éjjeli őr. Őrzi a sáncot és a munkások szerzőkeit.

A kölcsönkért áásokat és baltákat.

Táblai hírek

Gyapju község megszokott csendjét hatalmas felzúdulás zavarta meg. A községben eltűnt egy hizó és a hizó keresésére indult az egész község. A lelkiismeretes nyomozás eredményre is vezetett. Előállították három cigányt, Lingurar Pétert, Lingurar Pált és Kovács Jánost és azzal vádolták őket, hogy ők lopták el a disznót. A három cigány ellen megindították az eljárást és a törvényszék disznólopás miatt egyenként egy-egy évi fogházra ítélte a három cigányt. A cigányok fellebbeztek az ítélet ellen. Az ügy a tábla elé került, ahova tegnap vonultak fel a cigányok. A tárgyaláson kétségbeesetten védekeztek és azt állították, hogy nem ők lopták el a disznót. A hizót ők — találták és amikor rákadtak, az már dög-

löt volt. Állításukra tanukat is felvonultattak és a tábla helyt adva a cigányok védekezésének, felmentette őket a disznólopás vádjáról és annak következményei alól.

Goyer János okirathamisítás címén feljelentést tett Szabó Zsigmond szaldobágyi lakos ellen. Szabó 3000 leit adott kölcsön Goyernek, aki erről az összegről kötelezvényt állított ki. Időközben azonban életbe léptették a konverziós törvényt és Szabó követelése érdektelenné vált. Szabó, hogy ezt elkerülje, a kötelezvényen szereplő december 15-ös dátumot december 25-re javította ki, amikor a konverziós törvény hatálya már nem terjedt ki és az adós így elvesztette a konverziós törvény kedvezményét. A törvényszék az okirat hamisítás címén 6 hónapi fogházbüntetésre ítélte Szabót, aki fellebbezett az ítélet ellen és a tábla a törvényszék által ki-rótt büntetést egy hónapi fogházra szállította le.

Az új büntetőtörvénykönyv tudvalevően bünteti a hűtlen elhagyást. Az elhagyott házastársak élnek törvényadta jogukkal és rendszerint meg akarják büntetni hűtlen házastársukat. Bumber György né petrovai lakos feljelentette férjét, aki két évvel ezelőtt elhagyta feleségét és 8 éves kislányát és azóta feljük sem néz. A törvényszék előtt Bumber azzal védekezett, hogy elment munkát keresni Radautiba, ott más asszonyt talált és azóta — azzal él. A törvényszék hűtlen elhagyás címén egy hónapra büntette a csapodár férjet. Bumber fellebbezett és a tábla az egy hónapos fogházbüntetést — felfüggesztette.

SZINHÁZ

A Thalia Magyar Színház vendégjátékának heti műsora:

Szombat d. u. 5 órákor: Boldog órák: Rendes helyárrakkal. Szombat este 9. Szerelm gyümölcse.

Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné: DUO. (Fényes Alice és Nagy István főléptével.) Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután pontosan fél 6 órákor: Szerelm gyümölcse. Rendes helyárrakkal.

Premierbérlet kötések között a színház pénztára a rendes pénztári órák alatt.

A szerelm gyümölcse. Andre Birabeau kiváló francia író nagysikerű ujdonsága a Szerelm gyümölcse Vasary Gábor fordításában a színház legújabb műsordarabja. Ez a szellemes vígjáték ma már Európában minden fővárosában színpadra került a legnagyobb sikerrel, amely most végre elérkezett hozzánk és a Thalia kiváló prózai együttesével Nagyvárodon is bemutatásra kerül.

Boldog órák, vígjáték szombaton délután 5 órákor van műsoron, teljesen a bemutatott előadás szerint, rendes helyárrakkal.

DUO — vasárnapi matinén, olcsó helyárrakkal. A múlt szezon nagy művészi és erkölcsi sikerén okulva az igazgatóság ismét műsorra tűzte e nagysikerű ujdonságot, Fényes Alice és Nagy István a főszerepben, olcsó helyárrakkal.

Jegyek elővételben már vált haték naponta a színház baloldali pénztáránál naponta d. e. 11—1. és d. u. 4—6-ig.

Apróhirdetések

ALLAS

Egy kifutófiú felvétetik Hangya üzletben. Str. Ciorogariu.

Egy önálló kerégyártót keresek Vasile Conta-u. 2. 4208

Lapkihordót Pavel, Cuza Voda és Dim. Cantemir utcák környékére fix fizetéssel és mellékjövedelemmel felvesz az esti órákra a Friss Újság. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Lapkihordót — lehetőleg gyakorlatlalt bíró — bevezetett helyre, az Ősi telep környékére keresünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Saját termései

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó aszfali bor 10 Lei
5 „ vételeinél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakaita
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Fűcsal palota)

Biciklizni tudó csomagoláshoz értő fiatal bolti szolgát felvesszünk. Cim a kiadóban. 4191

Mindenes főzőnőt jó bizonyítványokkal felvesszünk azonnalra. Öv. Fehérné, Bul. Reg. Ferdinand 43. 4219

14—15 éves fiúk, leányok újságíróra jó keresettel felvétetik. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 3572

VETEL-ELADAS

Parcellázott nagy terület

üzletháznak, magánlakásnak főútvonalon, vasut felé olcsón eladó Iuliu Maniu-ut 63 sz. Jelentkezni Komlós Testvérek Oradea, Str. Nic. Iorga 13 sz.

LAKAS

Szoba konyhás lakást központban keresek. Cimet kiadóba kérek. 4093

NYOMATOTT PASZTOR EDI
CĂNEL ORADEA